

C

SUGGERIMENTS SOBRE QUALITAT DE VIDA I PROTECCIÓ SOCIAL

C.1

SANITAT I SISTEMA SANITARI

SUGGERIMENTS GENÈRICS

1. Cal posar l'èmfasi en el control de la despesa sanitària, ja que el pressupost de salut representa el 33,4% del pressupost de tot el Govern de les Illes Balears.
2. Una vegada assolides les transferències en matèria sanitària s'ha d'aprofundir en el disseny del model sanitari propi de les Illes Balears, adaptat a les singularitats autonòmiques (insularitat, alt percentatge de doble assegurança sanitària pública-privada, etc.).
3. S'han d'aprofundir i millorar els vincles amb el Ministeri de Sanitat i Consum, a través del Consell Interterritorial del Sistema Nacional de Salut (SNS) i amb la resta de comunitats autònomes, a fi d'aconseguir una millor coordinació i harmonització en la prestació dels serveis sanitaris, sigui quina sigui la seva procedència i el lloc de residència de l'usuari.
4. S'ha d'avançar en l'oferta de noves prestacions sanitàries complementàries a les nostres illes (a més de les obligatòries de l'SNS i comunes a tot l'Estat), adaptades a les necessitats específiques de salut dels nostres ciutadans.
5. Cal millorar les actuals prestacions i els serveis per evitar les desigualtats i per incrementar la qualitat, especialment en l'accessibilitat a les prestacions.
6. L'usuari ha de ser considerat el centre del sistema sanitari i s'han de facilitar els mecanismes de participació individual i col·lectiva en les decisions sobre la salut. Així, convé completar el desplegament normatiu que converteixi els ciutadans en persones amb drets reconeguts sobre les decisions que afectin la seva salut.
7. S'ha d'impulsar la modernització organitzativa, tecnològica i d'estructures sanitàries. Hem de continuar progressant en la cooperació clínica i de gestió entre els diferents professionals sanitaris.
8. La consolidació d'un veritable model de salut requereix inserir-lo en el con-

junt de polítiques per millorar l'estat de salut i la qualitat de vida dels ciutadans. S'ha d'impulsar el Pla de salut com a instrument estratègic de planificació adequat a les necessitats reals dels nostres ciutadans.

9. S'ha de potenciar la col·laboració amb el sector sanitari privat per tal de millorar l'atenció als ciutadans, tot aconseguint una millor eficiència en l'àrea sanitària, de reduir les llistes d'espera i d'optimitzar els pocs recursos sanitaris existents a les Illes Balears.
10. És necessari un enfocament general que possibiliti una eficient utilització de tots els recursos sanitaris disponibles amb independència de la seva titularitat, tant pública com privada.
11. La xarxa sociosanitària actual i futura no està integrada només pels hospitals de GESMA, sinó que la formen també des de fa molts d'anys els hospitals de Sant Joan de Déu i de la Creu Roja, i per tant aquests dos hospitals haurien de sortir al document.

SUGGERIMENTS DEL SISTEMA SANITARI

Dividim aquests suggeriments en els següents apartats:

Xarxa d'atenció primària de salut

1. S'ha de tancar la reforma perquè tots els territoris i els ciutadans de les Illes Balears comptin amb el seu centre de salut i el corresponent equip d'APS. El repte és fàcil d'assolir, ja que sols

manca una zona bàsica de salut per cobrir: la de Santa Eulàlia a Eivissa.

2. S'ha de tenir en compte que l'important creixement de la població, a més de l'augment de la població envellida de les Balears, requereix més recursos d'APS per fer front a la demanda que du implícita. A més, el creixement de la població té una distribució heterogènia i hi ha municipis de la costa o altres com els que confronten amb Palma (especialment Llucmajor, Calvià o Marratxí, així com de certes barriades de Palma), on el creixement és més accelerat, aquesta qüestió comporta la necessitat de dividir zones bàsiques de salut i de crear-ne de noves. S'han de planificar amb temps les segregacions de zones a partir de les projeccions de població realistes, basades en els plans urbanístics municipals.
3. Els primers centres de salut ja porten gairebé vint anys de funcionament, per la qual cosa s'han de plantejar les ampliacions i les renovacions necessàries que garanteixin la seva suficiència, adequació i confort, amb un pla de modernització a curt i mitjan termini.
4. L'any 2002 hi ha hagut una important ampliació de plantilles a l'APS, però, després d'anys d'escàs creixement, és encara insuficient, per la qual cosa caldria establir un màxim de població per professional a partir del qual s'ampliï la plantilla de l'equip d'AP.

5. S'ha d'accelerar el procés d'innovació tecnològica als centres de salut, amb l'extensió de la informatització a les consultes de tots els centres, en connexió amb els serveis hospitalaris, per tal de facilitar la tramesa d'informació de proves diagnòstiques, peticions, recepta electrònica, etc., i poder prestar així una atenció més àgil i de més qualitat, en què s'asseguri també la confidencialitat de les dades clíniques.
6. S'ha de millorar l'accessibilitat als centres d'APS i s'han d'implantar sistemes que han demostrat major efectivitat de la gestió de la cita prèvia, amb sistemes de cita centralitzats, cada cop més estesos i capaços de resoldre més problemes d'accés i altres gestions que demanen els usuaris (contact centers).
3. Cal reformular la seva orientació com a hospital de referència de la comunitat autònoma.

Hospital Son Llätzer

1. És necessari completar el desenvolupament sense demores del seu pla d'obertura, amb la posada en marxa de tots els llits i dels recursos sanitaris prevists i completar la seva cartera de serveis.
2. Cal millorar l'accessibilitat i la coordinació amb la resta d'estructures sanitàries (especialment amb l'APS i la xarxa sociosanitària).

Hospital de Manacor

1. Convé adequar els recursos humans i tecnològics a les noves necessitats poblacionals i a les demandes dels ciutadans de la seva àrea d'influència (Llevant).
2. S'ha de millorar l'accessibilitat poblacional i especialment minvar les llistes d'espera inadequades.

Hospital d'Inca

1. Convé impulsar la construcció de l'hospital, sense demores.
2. Cal progressar en la fixació definitiva de la seva cartera de serveis i prestacions, mitjançant un procés altament participatiu, tot tenint en compte la sensibilitat dels ciutadans del Pla.

Xarxa d'hospitals d'aguts

Hospital Son Dureta

1. S'ha d'impulsar l'adaptació funcional de l'hospital a la seva nova població adscrita i al nou entorn sanitari de Mallorca (posada en marxa de l'hospital de Son Llätzer, conversió dels hospitals de GESMA en centres socio-sanitaris, etc.).
2. És imprescindible impulsar el desenvolupament de l'adequació arquitectònica prevista (Pla director) i accelerar al màxim el seu termini.

Hospital de Menorca

1. S'ha d'impulsar la construcció del nou hospital de Menorca a Maó. Cal mantenir i millorar els serveis de l'actual hospital Verge del Toro, mentre finalitzen les obres del nou.
2. És convenient millorar l'accés a les prestacions especialitzades dels ciutadans de Ciutadella, mitjançant una política de desplaçament de professionals des de Maó, i complementària amb una política de concerts amb altres entitats.

Hospital d'Eivissa i centre assistencial de Formentera

1. És imprescindible preparar un pla director per a l'hospital de Can Misses que plantegi a mitjan termini i de manera global les necessitats d'adequació de les estructures físiques de l'hospital.
2. Cal finalitzar les reformes previstes a l'hospital per adequar les estructures i els recursos humans a les demandes de la població.
3. S'ha d'impulsar la construcció del nou centre assistencial de Formentera, que ha de disposar d'heliport, hospital de dia i una cartera de serveis ampliada. S'han d'evitar les iniquitats vers els formenterencs (per la doble insularitat) mitjançant ajudes als desplaçaments, i s'ha de fomentar la capacitat de resolució de problemes de salut in

situ amb desplaçament d'especialistes, dotació de nous serveis i eines com la telemedicina.

Xarxa sociosanitària

1. S'ha de completar la reforma de les estructures sociosanitàries de caire hospitalari (Hospital General i Hospital Joan March) i les comunitàries (residències assistides, pisos tutelats...) i el desplegament ple de totes les línies de productes previstes en el Pla sociosanitari i en el nou Pla d'empresa de GESMA.
2. Cal establir una millor coordinació entre els recursos de caire més sanitari (dependents de la Conselleria de Salut i Consum) i els purament socials (dependents de Benestar Social).
3. Cal desenvolupar les directrius del Pla sociosanitari.
4. Cal establir una millora dels dispositius, de les estructures i dels procediments de coordinació o d'enllaç entre l'APS i els hospitals d'aguts per una banda, i els recursos sociosanitaris per l'altra (ESAD, UFISS).

Dispositius i recursos (xarxa) de salut mental.

1. Per tal d'avançar en la desinstitucionalització dels malalts mentals, cal desenvolupar totes les estructures i els serveis de salut mental, especialment els dispositius de mitjana i llarga estada i els de caire comunitari.

2. Cal potenciar les USM vinculades amb l'APS com a unitat de referència poblacional en matèria de salut mental.
3. Cal preveure, amb temps suficient, les futures demandes motivades pels trastorns de la conducta alimentària, a fi d'adequar els dispositius actualment existents (Unitat de Trastorns de la Conducta Alimentària –UTCA–).

Polítiques de personal

1. Cal progressar en la consideració dels professionals sanitaris com a veritables coprotagonistes (juntament amb els usuaris) del sistema sanitari. Per això, convendria avançar en noves fórmules de gestió que facilitassin una descentralització i autonomia en la presa de decisions per part dels professionals, amb plena assumpció de riscos i beneficis.
2. Cal establir un nou marc autonòmic de relacions laborals (Acord marc de les Illes Balears) que harmonitzi les relacions laborals entre les empreses i les gerències públiques de les Illes Balears, els treballadors i els seus representants (sindicats), independentment de la dependència laboral del treballador (estatutari, funcionari, laboral...).
3. Cal desplegar plenament la carrera/promoció professional del personal dependent de l'Ib-salut, com a element fonamental de reconeixement dels mèrits professionals, segregats de la carrera jeràrquica.

Qualitat

1. S'ha de desenvolupar un pla de qualitat integral a tot l'àmbit de la Conselleria de Salut i del Servei de Salut de les Illes Balears i un d'específic per a cada gerència. S'han d'establir els estàndards de qualitat de centre, monitorització d'indicadors i establiment d'un sistema d'auditoria per avaluar-ne els resultats.
2. Cal realitzar la normalització i la protocol·lització dels procediments en les diferents àrees de prestació de serveis.
3. Els serveis assistencials han de proposar els indicadors de qualitat d'atenció i el sistema d'avaluació dels processos assistencials que serviran per fixar els objectius dels contractes programa.
4. Cal implantar un sistema d'incentius per assegurar que cada centre assumeixi els objectius de qualitat que permetin reconèixer els equips que assoleixen els objectius de qualitat i de cobertura pactats en el contracte programa.
5. S'impulsaran polítiques i programes concrets de millora contínua que hauran d'estar acreditats per la Direcció General d'Avaluació i Acreditació. Els programes s'estendran als proveïdors públics o concertats.

Sistema d'informació

1. La nova situació sanitària fa necessari fer un esforç per disposar de la infor-

mació necessària per planificar la implantació dels serveis adients, realitzar el seguiment, estimar l'efectivitat i avaluar els recursos empleats i les intervencions.

2. Ara que tots els serveis i les competències estan transferits, s'ha de comptar amb informació vàlida i precisa de mortalitat i de la incidència de les malalties més comunes, transmissibles o no, però també de factors de risc de malalties cròniques, de registres de trastorns de la conducta alimentària, de discapacitat, de l'embaràs en adolescents o dels accidents de trànsit, i dels d'avaluació de tecnologies mèdiques, informació necessària per garantir l'adequada assignació de recursos sanitaris.

Formació

1. Cal promoure la formació continuada i el perfeccionament dels professionals sanitaris i no sanitaris del camp de la salut i de la gestió i l'administració sanitària.
2. S'han de conèixer, i tenir en compte, les necessitats en formació continuada dels professionals sanitaris.
3. Hem de potenciar la formació professional de la família sanitària, especialment en les branques on hi ha més mancances (tècnics de diagnòstic per la imatge, radioteràpia, de citodiagnòstic, etc.).
4. S'ha d'ampliar l'oferta universitària de postgrau en ciències de la salut, d'a-

cord amb les necessitats i l'eficiència. Facilitar que els estudiants de medicina, farmàcia... puguin realitzar formació en els centres sanitaris de les Illes. També s'ha d'impulsar la formació universitària de postgrau en ciències de la salut a la UIB.

5. L'oferta de formació de postgrau especialitzada s'ha d'ampliar i adequar a les necessitats d'especialistes per part del sistema sanitari. S'ha de consolidar la Unitat Docent de Comares i crear la d'Infermeria de Salut Mental.
6. Per tal de mantenir i d'ampliar els coneixements i les habilitats, s'ha d'elaborar un programa de formació continuada plurianual per als professionals del sistema sanitari públic i un pla anual de formació per a cada gerència de l'lb-salut. Així mateix s'ha de potenciar la Comissió d'Acreditació de Formació Continuada de les Professions Sanitàries de les Illes Balears per tal d'assegurar la qualitat de les activitats de formació continuada.
7. S'ha de treballar per assolir la capacitat i per tenir l'estructura adequada per avaluar la competència professional dels professionals sanitaris.

Investigació

1. S'haurien d'augmentar els fons captats per a recerca de les agències públiques de finançament de la recerca, així com de la col·laboració amb la indústria i el finançament de la comunitat autònoma.

2. És imprescindible desenvolupar estructures de suport a la recerca en salut, per la qual cosa s'ha de consolidar la Fundació Mateu Orfila d'investigació en salut de les Illes Balears, per tal de facilitar la gestió de la recerca i per aconseguir-li suports i més finançament. Així mateix, s'ha de contribuir al desenvolupament de l'Institut Universitari de Ciències de la Salut (IUNICS) i facilitar als professionals que s'integrin o que desenvolupin noves línies de recerca dins l'esmentat institut.
3. Paral·lelament s'ha de vetllar pel compliment de les normes ètiques a les quals està subjecte tot projecte d'investigació, i s'ha de potenciar el Comitè Ètic d'Investigació Clínica de les Illes Balears i les comissions d'investigació en cada gerència per assessorar l'autorització dels projectes.

Documentació biomèdica

1. Per potenciar la capacitat científica dels professionals sanitaris cal facilitar-los la informació biomèdica més actualitzada.
2. S'ha d'ampliar i potenciar la biblioteca virtual posada en funcionament, cofinançada per l'Ib-salut i Conselleria de Salut i Consum, pels centres sanitaris públics per ser consultada per qualsevol professional sanitari a través d'Internet. El Servei de Documentació Biomèdica de les Illes Balears ha de garantir l'accés de tots els professionals als fons de tots els serveis de documentació biblio-

gràfica dels centres sanitaris públics, mitjançant un sistema de préstec interbibliotecari àgil.

C.2

EDUCACIÓ

1. El desplegament de la LOCE per part del Govern central s'hauria de realitzar tot utilitzant, fonamentalment, la Conferència Sectorial d'Educació per tal d'arribar al màxim d'acords entre les diverses administracions educatives. Així mateix, aquest desplegament de la LOCE, juntament amb el que pugui fer la comunitat autònoma de les Illes Balears, s'hauria de realitzar tot intentant minimitzar l'existència d'una allau normativa que pugui ser negativa per al funcionament de les escoles i centres educatius.
2. Seria important, per part de la comunitat autònoma, la realització d'un esforç bàsic i fonamental per millorar el rendiment escolar dels estudiants dels diversos nivells del sistema escolar. En aquest context seria, també, important l'impuls de l'Institut d'Avaluació i de Qualitat del Sistema Educatiu.
3. En el context de potenciar la formació professional seria important el desenvolupament de totes les potencialitats de l'Institut de Qualificacions Professionals, que ha de tenir un paper clau en el procés de possibilitar l'increment de la professionalització

dels ciutadans de les Illes Balears, de possibilitar la lliure circulació de treballadors al si de la Unió Europea o de construcció d'un espai educatiu comú.

4. Cal seguir treballant en el procés d'integració dels estudiants immigrants dins les escoles i dins la societat, sobretot en aquests moments d'un cert alentiment de la vinguda d'immigrants. En aquesta perspectiva cal seguir treballant per tal de possibilitar la distribució equitativa dels alumnes immigrants entre les escoles públiques i les escoles concertades.
5. Un element que consideram clau per aconseguir una millora de l'escola pública és que aquesta creï més serveis complementaris, per donar resposta a les noves demandes i a les necessitats socials i educatives.
6. Un repte al qual caldrà donar una resposta en els propers anys a les Illes Balears és l'escolarització d'infants de 0 a 3 anys, tot reforçant-hi l'aspecte educatiu, per sobre de l'aspecte social o assistencial. S'ha de tenir en compte que, tant la mateixa evolució de la societat com la incorporació de la dona al mercat laboral, la conciliació de la vida familiar i laboral, etc., obligaran les administracions públiques a dur a terme una política educativa adreçada a aquest tram d'edat tan important, tant en termes educatius com de compensació sociocultural.
7. L'educació d'adults a les Illes Balears presenta una realitat diversa i dispersa, des de la perspectiva del perfil del seu alumnat i de la seva problemàtica, i això tenint en compte la realitat de l'analfabetisme real i funcional de les Illes i els dèficits de capacitació professional i de nivell cultural. L'anàlisi, doncs, d'aquesta realitat, les tendències que es plantegen a nivell d'Europa sobre l'aprenentatge al llarg de la vida i les demandes i les necessitats de la societat de les Illes Balears, obliguen, per una part, a repensar la tradicional educació d'adults i, per l'altra, a organitzar i a reglamentar-la des d'uns altres paràmetres. En aquest sentit podem assenyalar la necessitat de tirar endavant una nova política educativa amb relació a les persones adultes i d'aprovar una nova normativa autonòmica que doni resposta a les noves necessitats i demandes.
8. Cal treballar perquè els ensenyaments superiors no universitaris es consolidin definitivament i duguin a terme una política de relació més intensa amb la Universitat de les Illes Balears, tot cercant les màximes complicitats, sinèrgies i col·laboracions.
9. La Universitat de les Illes Balears, malgrat les seves reduïdes dimensions, ha de donar resposta fonamentalment a quatre grans reptes: a) La disminució demogràfica de l'alumnat, l'increment de la competència universitària i la baixa taxa d'estudiants universitaris de les Illes Balears. b) La consecució de la qualitat en la docència i en la recerca, com a elements distintius de la nova realitat universitària. c) La integració real dins l'espai europeu d'ensenyament superior. I d) L'aprofundiment en

les relacions entre la universitat i la societat de les Illes Balears, com un element estratègic fonamental entre ambdues, per poder encarar els reptes del futur amb eficàcia, eficiència i rigor (vegeu apartat C.4 SOCIETAT DEL CONEIXEMENT I DE LA INFORMACIÓ).

C.3

HABITATGE

El procés d'intens creixement dels preus de l'habitatge, nou i usat, encara que tendeix a la desacceleració, continua vigent i pressiona sobre la demanda d'habitatges socials i d'habitatges de lloguer. El nivell d'endeutament i d'esforç per a l'adquisició de l'habitatge, sobretot pels joves, continua agreujant-se.

Existeix un greu desajust entre oferta i demanda que el mercat "va resolent" per la via del preu en tots els segments. Però el desajust es produeix sobretot en el segment d'habitatges de menor qualificació, on l'oferta és totalment insuficient igualment que l'oferta dels habitatges de lloguer. La reducció dels tipus d'interès hipotecari i la creixent consideració de l'habitatge com un actiu refugi mantenen el dinamisme de la demanda i ajornen l'esgotament del cycle alcista.

La dificultat de conciliar objectius d'ordre econòmic, social i mediambiental en el desenvolupament de la política d'habitatge és notòria en una comunitat com Balears on algunes disfuncions del mercat són molt

agudes, la dimensió de carències socials va en augment i hi ha una sensibilitat social amb relació al territori i al medi ambient.

En tot cas, l'oferta insuficient d'habitatge social tendirà a pal·liar-se, a mitjan termini, a través de la consideració, dins del Pla d'habitatge 2002-2005, de cinquanta-cinc municipis de les Balears com a municipis singulars, cosa que permet situar els preus dins nivells més coherents amb els actuals costos de construcció, així com a través dels mecanismes d'ajuda al comprador per a l'adquisició de l'habitatge. La disponibilitat de sòl a cost assumible per als promotors privats és imprescindible perquè l'oferta d'habitatge protegit s'acosti a la demanda. L'aprovació d'un cos normatiu territorial i urbanístic amb vocació d'estabilitat, tant a l'àmbit de la comunitat com dels consells insulars, i la paral·lela eliminació de l'excepcionalitat i artífici de certes demandes que indueixen les normatives cautelars, contribuiria a la transparència del mercat del sòl. Per altra banda, l'ampliació de l'oferta d'habitatges de lloguer es considera necessària, tant des del punt de vista social (joves, mobilitat, famílies amb incapacitat d'adquirir habitatge) com econòmic (mecanisme d'ajust de l'habitatge). En el mateix sentit operen els suports a l'adquisició d'habitatges de segona mà. Finalment, la rehabilitació, que és compatible amb un ús més sostenible del territori, és un instrument decisiu per a la reclassificació urbana i comporta avantatges socials (persones grans, per exemple) i requereix una política específica d'estímuls suficients per constituir-se en alternativa real a l'habitatge de nova construcció.

C.4

SOCIETAT DE LA INFORMACIÓ

De les consideracions fetes al llarg del Dictamen núm. 2/2003, del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, relatiu al Pla de recerca i desenvolupament tecnològic del Govern de les Illes Balears n'extreim les conclusions següents:

“Tenint en compte que el primer Pla d'R+D és fruit d'un procés de reflexió que s'inicia l'any 1995 i que cristal·litza amb la previsió expressa en el capítol II de la Llei 7/1997, de 20 de novembre, de la investigació i desenvolupament tecnològic, entenem que la seva elaboració és oportuna, però un tant tardana. D'altra banda, aquest CES ha comprovat que s'adequa al que estableix el marc legal corresponent.

El Pla resulta extraordinàriament rellevant per a l'economia i, en general, la societat de les nostres illes, no tan sols perquè introdueix pautes i metodologies per a la recerca i el desenvolupament, sinó perquè també implica una nova orientació que potencia la competitivitat, la interacció entre el sector públic i el privat i el desenvolupament sostenible. La detecció de mancances importants en el sistema actual el converteixen en un fet necessari per al desenvolupament social i econòmic de les Illes Balears.

L'execució del Pla comporta una concepció integral de l'economia de les Illes on s'ha produït un consens entre els agents

socials econòmics. A més, és necessària la col·laboració entre les administracions i les empreses i la cooperació entre elles i la universitat. L'èxit del Pla dependrà del grau de consistència que es doni en el triangle Administració - Universitat - Empresa. En concret és imprescindible promoure un clima de complicitat entre l'Administració, els agents socials i les empreses per treballar en una mateixa direcció, s'ha de promoure la formació, s'ha d'afavorir l'establiment de compromisos del sector privat a canvi del suport perllongat de l'Administració i s'han de millorar les infraestructures de transports i comunicacions.

És important que les mesures i la metodologia previstes puguin tenir continuïtat, la qual cosa implica recursos financers suficients a mitjan i llarg termini i l'establiment de pautes de conducta i de compromisos entre l'Administració i les empreses.

Consideram necessari que existeixin programes específics dirigits a la promoció d'*start ups* (mecanismes generadors de canvis), vivers d'empreses etc., que prevegin des de l'ensenyament de cursos i seminaris per promoure les vocacions empresarials –per exemple, sobre gestió empresarial i creativitat en les escoles científiques, sobre ciència i tecnologia en facultats de ciències socials i humanitats, sobre creativitat i clústers tecnològics– fins a la disposició d'instruments adequats, –com l'establiment de xarxes de contactes amb consultores, capital risc, *business angels*, empresaris i sectors– la creació d'espais per a l'inici d'activitats. Per al desenvolupament d'a-

quests programes s'ha de comptar, finalment, amb un consell assessor en el qual participin empresaris de prestigi reconegut, juntament amb universitaris i tècnics experts.

Com a conclusió final, aquest CES considera que:

Com la resta de les economies occidentals de les quals forma part, l'economia balear es troba inserida en una onada econòmica que afecta els sistemes productius i els qualifica per la presència i la difusió de sectors propis de l'economia del coneixement i de la informació. El canvi que això suposa empeny cap a una renovació de comportaments i per tant de lideratges socials, públics i privats, els quals han de disposar d'una percepció correcta de la situació i han de formular les línies de futur.

Aquí hi té un paper molt important el Pla de recerca i desenvolupament tecnològic. De fet, en les seves opcions s'hi troben correctament expressades una part de les esmentades línies de futur.

S'hauria de fer un esforç per integrar les polítiques i actuacions en matèria de recerca i desenvolupament (R+D) i innovació. Altrament, seria interessant que aquestes polítiques i actuacions formassin part d'un pla estratègic regional que compregués el conjunt de l'economia de les Illes i que recollís el consens dels diferents agents de la societat il·lenca, concretat en un pacte entre el Govern i l'Administració i el conjunt de la societat.

Seria molt recomanable establir un grup promotor que aplegués aquelles persones que gaudeixen de representativitat i exerceixen un lideratge social, integrants a l'Administració pública i a la societat civil. El seu caràcter promotor ajudaria molt a garantir una millor difusió de les bones pràctiques empresarials i dels resultats positius que s'obtinguin del Pla. Aquest suport facilitaria les accions menades en el camp del turisme, del medi ambient i de la formació; el foment d'acords de cooperació amb xarxes exteriors d'excel·lència en recerca, desenvolupament tecnològic i innovació i la millora del contacte de les empreses en el sistema regional d'innovació".

C.5

JUSTÍCIA

A l'exercici anterior es va fer referència al fet que el procés de traspàs de competències encara no s'havia iniciat. Finalment, durant els darrers mesos de l'any 2002, han començat les negociacions amb l'objectiu d'atorgar-li efectivitat l'any 2004, segons han manifestat fonts del Govern balear i del Ministeri de Justícia. Atenent aquest fet, es fan els suggeriments següents:

1. Fer una correcta dotació econòmica per desenvolupar de manera adient les matèries transferides i procurar que l'Administració de justícia compti amb tots els recursos materials i humans que són precisos per optimitzar el seu funcionament.

2. Proveir l'Audiència Provincial d'unes dependències dignes en un edifici distint al del Tribunal Superior de Justícia on ara es troba instal·lada, la qual cosa suposa una disminució d'espai per a ambdues institucions.
3. Construir a Eivissa, Maó i Ciutadella, Inca i Manacor nous edificis que complementin els actuals per albergar serveis comuns i els nous jutjats.
4. Dotar la Fiscalia d'un edifici adequat a les seves necessitats on puguin concentrar-se la Prefectura i els despatxos dels fiscals i del personal auxiliar, que a l'actualitat es troben dispersos en els diferents edificis.
5. Millorar la ubicació, actualment inadequada, dels jutjats de pau.
6. Invertir en la creació d'una plaça de magistrat per a la Sala Social del Tribunal Superior de Justícia, una segona secció de la Sala del Contenciós Administratiu de dit tribunal o l'ampliació de les places de magistrat amb relació a les actuals, ja que la secció suporta unes càrregues molt superiors dels que pot atendre.
7. Crear la secció 6a de l'Audiència Provincial, dedicada a matèria civil i dotar-se d'un quart magistrat per cada una de les seccions penals.
8. Crear nous jutjats i augmentar de la plantilla del ministeri fiscal.
9. Crear cinc jutjats de primera instància per reduir els distanciaments temporals en els assenyalaments de judicis, atès l'augment de litigis, que creixen any rere any en nombre, i per poder aplicar les noves disposicions legislatives.
10. Incrementar el nombre de jutjats del contenciós administratiu, davant la complexitat dels plets que es resolen, amb abundants temes urbanístics sotmesos a una normativa complexa i en continu canvi.
11. Crear més jutjats d'instrucció a Palma o dotar d'un jutge de reforç el Jutjat de Guàrdia de Palma i els d'aquells partits judicials que experimenten un subministrament increment del treball durant la temporada d'estiu (que pràcticament són tots els partits judicials restants de les Illes) i incrementar la plantilla de fiscals per poder complir amb eficàcia la Llei orgànica 8/2002, de 24 d'octubre, sobre el procediment per a l'enjudiciament ràpid i immediat de determinats delictes i faltes.
12. Crear el Jutjat de Primera Instància i Instrucció núm. 8 d'Eivissa i el núm. 3 de Maó. S'hauria també de crear un jutjat de primera instància i instrucció a Formentera i un altre a Calvià.
13. Millorar el sistema de selecció dels funcionaris interins als quals obligatòriament s'hauria d'exigir un mínim de coneixements jurídics i informàtics, cosa que no passa a l'actualitat.
14. Augmentar les plantilles d'interprets i perits, perquè la seva manca supo-

sa un inconvenient afegit en la tramitació dels expedients. Com a exemples cal recordar que l'única plaça d'interpret de català de què es disposa per a totes les Illes Balears no es troba coberta, la qual cosa obliga a posar-se en contacte amb una llista d'interprets que efectuen intervencions puntuals; que a l'illa de Menorca no compten amb perits taxadors, així com tampoc no n'hi ha als partits judicials d'Inca i Manacor on han de servir-se'n dels tres perits del partit de Palma i que l'equip tècnic dels jutjats de família integrat per psicòlegs i assistents socials és insuficient per atendre l'elevat nombre d'informes que els són sol·licitats, la qual cosa condueix a un indesitjable retard en la resolució final dels plets de separació i de divorci que no haurien de dilatar-se, perquè posen en joc importants interessos de caràcter familiar.

15. Crear l'Institut de Medicina Legal amb seu a Palma, amb l'objectiu de centralitzar d'una forma adequada les autòpsies, les anàlisis i la resta de tasques que corresponen als metges forenses, els quals actualment no tenen unes dependències adequades, sobretot a Inca i a Manacor.
16. Dotar l'Administració de justícia de les Illes Balears d'un modern sistema informàtic i de noves tecnologies i també de serveis de seguretat adequats als edificis judicials, uns serveis que actualment no existeixen o són insuficients.
17. Modificació de la compilació de dret civil, per preveure un sistema de com-

pensació al cònjuge desfavorit en cas de separació del matrimoni (CC 1348, pendent de redacció per part de l'Institut de la Dona).

C.6

MARC NORMATIU SOBRE L'ÚS SOCIAL DE LA LLENGUA

AMB RELACIÓ AL MARC NORMATIU GENERAL

1. Impulsar, amb un consens social ampli, l'aplicació efectiva de la Llei de normalització lingüística de 1986, especialment per tal d'intensificar el procés normalitzador en els àmbits en els quals és poc efectiu.
2. Propiciar l'elaboració i l'aprovació de plans i programes de normalització lingüística en l'àmbit institucional i administratiu, incloses les entitats dependents de les administracions de les Illes Balears, les empreses públiques i les corporacions de dret públic.

AMB RELACIÓ A LES ACTIVITATS SOCIOECONÒMIQUES

1. Dur endavant les reformes normatives que puguin traslladar eficaçment els principis de la Llei de normalització lingüística a l'àmbit de les activitats socioeconòmiques i laborals de forma consensuada.

2. Promoure el compromís dels sectors econòmics amb la normalització lingüística.
3. Adoptar mesures per promoure l'increment de l'ús ambiental del català en els establiments, centres i serveis on es duen a terme les activitats econòmiques principals i als centres de treball.
4. Estimular la publicitat comercial en català.
5. Facilitar l'aplicació efectiva dels principis normalitzadors continguts en la legislació autonòmica vigent en les matèries de comerç i de protecció dels consumidors.
6. Estendre l'ús normal de la llengua catalana en les activitats de les empreses privades, particularment als centres de treball.

AMB RELACIÓ A LES INDÚSTRIES CULTURALS

1. Reforçar les polítiques orientades a la promoció exterior dels autors, artistes i creadors de les Illes Balears.
2. Potenciar els lligams amb les comunitats i els territoris de parla catalana per tal d'enfortir el mercat de productes vinculats a la llengua i la cultura pròpies.
3. Fomentar la consolidació de l'oferta de productes culturals en llengua catalana i promocionar eficaçment els

que s'elaboren a les Illes Balears en aquesta llengua.

AMB RELACIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

1. Promoure la creació d'una televisió pública de titularitat autonòmica com a mecanisme de normalització i de protecció de la llengua pròpia, tot apostant per la defensa de la seva riquesa fonètica i lèxica.
2. Enfortir l'espai comunicatiu interinsular, de manera que es faciliti la recepció de les emissions televisives i radiofòniques en català en l'àmbit territorial més ampli possible.
3. Fomentar la premsa en català que, amb pautes de qualitat, aposti pel pluralisme lingüístic i cultural.

AMB RELACIÓ ALS PODERS PÚBLICS

1. Consolidar l'ús del català com a llengua pròpia de les institucions, de les administracions públiques i de les entitats que en depenen.
2. Propiciar l'aplicació efectiva dels principis de la normalització lingüística en els àmbits d'actuació de l'Administració.
3. Millorar la capacitació lingüística dels funcionaris i del personal laboral al servei de les administracions públiques.

4. Adoptar les mesures que facilitin el procés de normalització lingüística en l'Administració de justícia, particularment en el marc del pròxim traspàs de funcions i serveis de l'Estat a la comunitat autònoma de les Illes Balears en aquesta matèria.

C.7

SERVEIS SOCIALS

Es presenten els suggeriments dividits per sectors d'actuació

DONA

Requereix d'un tractament transversal que afecti diferents àmbits d'actuació dels serveis socials, com és el cas, entre altres, dels serveis socials que actuen en l'àmbit de la immigració, els joves, les persones majors amb baixes pensions, la prostitució. També cal continuar millorant les actuacions relatives a la progressiva equiparació dels nivells formatius entre homes i dones i al rebuig social de tota forma de maltractament.

INFÀNCIA

Hem de destacar la nova política d'acolliments familiars duita a terme pels consells insulars. En qualsevol cas, cal no oblidar que les noves necessitats familiars, relacionades amb els processos d'immigració

dels darrers anys, obliguen a ampliar les línies d'actuació dins d'aquest camp i a aprofundir-hi.

JOVES

1. Cal la promoció d'una acció coordinada i consensuada que prioritzi les necessitats de la joventut d'acord amb el Pla estratègic del govern estatal actualment vigent, el qual ha estat parcialment ignorat per l'Administració autonòmica i local.
2. Per tal d'afrontar l'elevat percentatge de joves que abandonen els estudis, cal, entre altres accions, promoure les beques d'estudis i ampliar-ne les dotacions, donar suport a la inserció laboral dels joves i millorar-la, avançar l'edat de percepció de l'RMI, etc.

PERSONES MAJORS

L'envelliment de la població ha d'obligar l'Administració a realitzar una sèrie d'ajusts en les seves polítiques a causa de les implicacions socials, econòmiques i culturals que comporta. La política actual del Govern de les Illes Balears, concretada al seu Pla estratègic de persones majors i a diverses accions, és positiva, però no té la importància pressupostària que necessita ni l'adient seguiment per part d'altres administracions. Polítiques correctes poden trobar-se en perill per la precaritzat pressupostària. Per tant, és urgent ampliar la dotació pressupostària de l'esmentat Pla.

PERSONES AMB DISCAPACITATS

La major visibilitat de les situacions de discapacitat i dels drets de les persones amb discapacitat (reconeixement de noves situacions i malalties cròniques), l'augment de la consciència social de la necessitat de la inclusió, les noves línies d'actuació i la capacitat d'actuació de la iniciativa social a aquest sector, així com la millora de la qualitat de l'atenció que ja s'ofereix són reptes que s'aborden correctament, però que han de ser aprofundits amb la implementació de plans específics dotats amb suficients recursos pressupostaris.

EXCLUSIÓ SOCIAL

S'ha pogut constatar a les darreres dades oficials recentment conegudes amb relació als plans de la Conselleria de Benestar Social, que l'exclusió social no ha disminuït en el període 1995-2001. S'ha de desenvolupar el Pla d'inclusió d'una manera més efectiva i aprovar mesures que donin més visibilitat a les línies d'actuació i que desenvolupin polítiques actives integrals de lluita contra la pobresa i l'exclusió. Entre altres línies d'actuació se suggereixen les següents:

1. Una major descentralització de competències i de finançament als municipis, que bé pot concretar-se en l'esperat Pacte local o en el desenvolupament dels plans sectorials de la comunitat autònoma, tal com s'ha dit abans (discapacitats, persones majors, etc.).
2. Universalització dels serveis socials per a tota la població, inclosa la població internacional d'immigrants i d'altres grups menys afavorits, tot incrementant les ofertes i el nivell d'ús dels serveis per part dels més necessitats, mitjançant una política de reconeixement de drets i una millora de la visualització dels serveis, les ofertes i els drets. Garantir dotacions bàsiques iguals i igual capacitat d'accés a tota l'oferta a tot el territori de la comunitat autònoma.
3. Intensificació de recursos que afavoreixin la permanència del ciutadà en el seu mitjà, per a tots els sectors de població: servei d'ajuda a domicili, programa "Ca vostra" per a persones majors, centres de dia.
4. Articulació de l'atenció a les necessitats socials des de tots els sistemes de benestar social, segons les seves competències, tot desenvolupant estructures de coordinació socioeducatives (sistema educatiu), sociosanitàries (sistema sanitari) i socioculturals (sistema sanitari), articulacions que aconseguixin major eficàcia i eficiència dels recursos públics, tot seguint l'exemple el que ja s'ha fet al Protocol de coordinació entre serveis socials i serveis d'orientació laboral (gener 2003).
5. Desenvolupament d'un pla de finançament que doni garanties pressupostàries i que reguli tot el flux del finançament.

6. Desenvolupament de la qualitat en centres i serveis. Normalitzar les plantilles de personal. Millorar les instal·lacions. Desenvolupar les avaluacions i altres millores de qualitat, així com altres instruments adoptats (programes de millora contínua, formació dels responsables, cartes de serveis, manual de funcionament, sistemes d'inspecció eficaços, etc.).
7. Aplicació de noves tecnologies: plena implantació de l'adaptació a la comunitat autònoma del Sistema d'Informació d'Usuaris de Serveis Socials (SIUSS) desenvolupat pel Ministeri d'Afers Socials l'any 1995 i encara no totalment operatiu; sistema que pot ser la base d'una homogeneïtzació de llenguatge i de criteris tècnics i que, sobretot, pot servir per quantificar les accions que es pretén dur a terme, així com les necessitats no cobertes.

ALTRES ÀMBITS D'ACTUACIÓ:

1. Normalització del mecenatge (obres socials de les caixes, fundacions i empreses).
2. Promoció del treball social en xarxa.
3. Establiment de procediments d'articulació i de determinació de funcions dels diversos serveis socials.
4. Cal avançar en els mecanismes d'accés als serveis socials.

C.8

VOLUNTARIAT I ORGANITZACIONS

Continuen vigents els suggeriments de l'any 2001/2002 que estan basats en les propostes d'actuació en matèria de voluntariat consensuades amb les ONG, associacions i entitats de voluntariat que la Comissió de Seguiment del Congrés de Participació Social i Voluntariat va lliurar a la Presidència del Govern de les Illes Balears dia 3 de maig de 2002 i que recollim a continuació:

1. Fomentar una consciència global de la participació i de la solidaritat.
2. Fomentar la creació d'espais de formació contínua per als membres de les associacions.
3. Fomentar la creació d'espais de debat intern i extern que facilitin la comunicació entre entitats, d'espais d'intercanvi d'experiències i de propostes conjuntes que ens ajudin a tenir una visió més global de la societat.
4. Fomentar la creació de coordinadores, federacions, plataformes, fòrums i xarxes, per actuar conjuntament; aprofitar els recursos; optimitzar esforços; evitar duplicitats, complementar especificitats i ser més eficaços en l'assoliment dels objectius comuns.

5. Renovar periòdicament els càrrecs directius, tot fent un esforç per integrar nous membres, d'una manera especial, els joves com a garantia de futur.
6. Treballar per dur endavant una gestió clara, transparent i eficaç dels recursos propis i dels externs.
7. Facilitar l'accés a la informació externa i interna dels membres de les associacions.
8. Elaborar un codi ètic.
9. Fomentar una consciència global de la solidaritat i de la participació, treballar per la democratització del conjunt de la societat i apostar per la creació de la democràcia participativa, per una política més solidària amb les entitats i per una pràctica de l'honestat política com a exigència democràtica, per a la qual cosa és necessari que l'escola incorpori una formació periòdica sobre el voluntariat i els valors humans.
10. Promoure el reconeixement mutu entre les institucions i les associacions, des d'una relació de correspondència i concertació d'acords, sense manipulació ni clientelisme, i, en el cas de les institucions, evitar competir amb les entitats ciutadanes quant a activitats i programes.
11. Respectar el dret de les organitzacions socials a participar en tot el procés d'elaboració de les lleis que les afecten, abans que siguin promulgades, especialment en aquelles disposicions on es reguli la seva participació.
12. Adaptar la legislació a la realitat de la participació i estimular la creació d'instruments que la facilitin, com són:
 - a. La creació per part del Govern de les Illes Balears:
 - de la Direcció General d'Associacionisme
 - de consells consultius per àmbits
 - b. La creació als municipis:
 - de reglaments de participació ciutadana
 - dels consells municipals de participació
13. Crear i promoure espais de debat sobre les polítiques que afecten els ciutadans i proposar alternatives, tot estimulant el diàleg i la comunicació amb les entitats i per garantir que la informació que es dona sigui certa, a temps i completa.
14. Crear les condicions i els instruments perquè les entitats ciutadanes puguin participar en la presa de decisions, incloses les que afecten els pressupostos públics.
15. Promoure l'enfortiment de les associacions i la creació de consciència participativa en el seu si.

16. Consensuar amb les associacions els criteris de concessió de recursos econòmics, sobre la base de l'objectivitat i de la transparència i exercir un major control sobre la seva utilització.
17. Estabilitzar l'aportació de recursos i materialitzar les relacions de les entitats sense ànim de lucre amb les institucions públiques a través de convenis.
18. Aportar recursos a les entitats, no només per a activitats finalistes, sinó també per reforçar les seves estructures organitzatives, el seu funcionament i la dotació d'infraestructures, tot destinant-los un 0,5% del pressupost institucional en el cas de la comunitat autònoma.
19. Donar un suport especial a les coordinadores i a les federacions d'entitats, a les plataformes, als fòrums i a les xarxes.
20. Agilitar la transferència o l'abonament dels recursos concedits a les entitats, perquè puguin desenvolupar la seva tasca en condicions i en el temps real programat.
21. Legislar bonificacions socials i fiscals a favor de les entitats sense ànim de lucre i de les entitats patrocinadores.
22. Facilitar espais als mitjans de comunicació, incloses les noves tecnologies, i donar suport, si escau, als mitjans de comunicació propis de les entitats.
23. Facilitar la formació dels membres de les associacions.
24. Aportar els mitjans per crear un fòrum a Internet i un portal d'associacions que contengui informació de les entitats i serveixi de nexa d'unió amb les institucions.
25. Facilitar la utilització dels espais públics de forma lliure, democràtica, gratuïta i no condicionada per raons ideològiques ni per clientelisme polític.
26. Legislar el dret a hores de permís laboral per a hores cíviques.
27. Incloure a la normativa que el voluntariat de Protecció Civil, Creu Roja, etc., en casos d'emergència, pugui deixar, sense cap perjudici, el lloc de feina per atendre les necessitats col·lectives generades en aquests casos.
28. Promoure serveis gratuïts d'assessorament tècnic a les entitats.
29. Elaborar un directori d'associacions.
30. Crear un observatori permanent de l'associacionisme.